

EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén (március)

■ **ÖSSZEÜLT A BELBIZTONSÁGI BIZOTTSÁG (COSI).** Március 11-én, Brüsszelben ült össze először a liszaboni szerződéssel létrehozott új, magas szintű szakértői testület, amely az unió belbiztonságát érintő kérdésekkel foglalkozik. Az operatív-koordinációs feladatokkal megbízott bizottság munkájáról évente (és emellett szükség szerint) tesz majd jelentést a bel- és igazságügyi tanácsnak. A COSI felügyeli a közös akciókat, meghatározó szerepet vállal a stratégiák, így a belbiztonsági stratégia kialakításában és kapcsolatokat tart az uniós ügynökségekkel. A COSI-ban valószínűleg nagy súlyt kap majd a szervezett bűnözés elleni küzdelem is.

Az Európai Rendőri Vezetők Csoportjának (European Police Chiefs' Task Force; EPCTF) megszűnésével annak feladatait a COSI „örökölte meg”, így a COSPOL-projektek irányítása is e fórum kezébe került. Az EPCTF azonban esetleg informális ülések formájában tovább élhet – erről és a COSI pontos mandátumáról még folyik a vita.

■ **A GYERMEKEK SZEXUÁLIS ZAKLATÁSA, SZEXUÁLIS KIZSÁKMÁNYOLÁSA ÉS A GYERMEKPORNOGRÁFIA ELLENI KÜZDELEMRŐL SZÓLÓ IRÁNYELV.** Mind a stockholmi programban, mind a spanyol elnökség programjában prioritásként szerepel az áldozatvédelem kérdésköre, valamint a nőkkal és a gyermekekkel szembeni erőszak különböző formái elleni harc. Ennek megfelelően a bizottság újból benyújtotta a gyermekek szexuális zaklatása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló irányelvre vonatkozó javaslatát. A liszaboni szerződés hatálybalépése előtt már szerepelt egyszer a tárgyalóasztalon egy ilyen tárgyú kerethatározat-javaslat, akkor azonban nem sikerült minden tagállamnak megfelelő kompromisszumos szöveget elfogadni.

A javaslat hatályon kívül helyezné a 2004/68/IB tanácsi kerethatározatot, amely nem kellő mértékben közelíti a tagállami jogszabályokat a gyermekek szexuális zaklatásának és kizsákmányolásának legsúlyosabb formái kriminalizálása terén. Nem vonatkozik a zaklatásnak és a kizsákmányolásnak a világhálón keresztül megvalósuló új formáira, nem tartalmaz olyan joghatósági szabályokat, amelyek kellőképpen figyelembe vennék az ilyen cselekmények határon átnyúló jel-

gét, és nem felel meg a kiskorú sértettek valamennyi különleges szükségletének. A bűnmegelőzés a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemben is meghatározó szerepet kell hogy játsszon.

■ **A NŐK ELLENI ERŐSZAK MEGELŐZÉSÉNEK ÉS AZ ÁLDOZATOK ELLÁTÁSÁNAK A BŰNÜLDÖZÉS KERETÉBEN TÖRTÉNŐ JAVÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ KÖVETKEZTETÉSTERVEZET.** A spanyol elnökséghez kötődik az a tanácsi következtetésre vonatkozó kezdeményezés is, amely a nők elleni erőszak megelőzéséről és az áldozatok ellátásának a bűnüldözés keretében történő javításáról szól. A tervezetet a rendőrségi együttműködéssel foglalkozó munkacsoport tárgyalja. A nők elleni erőszaknak az Európai Unióban való felszámolásáról szóló 2010. március 8-i tanácsi következtetések szerint, a közelmúltban elért eredmények ellenére még mindig hiányoznak az időszerű, megbízható, pontos és összehasonlítható uniós és nemzeti szintű adatok, és még mindig nem született részletes uniós szintű tanulmány a nők elleni erőszakról. Ez korlátozza a nők elleni erőszak valós mértékének megértését, és akadályozza a nemzeti stratégiák és intézkedések, valamint a hatékony uniós válasz továbbfejlesztését. A nők elleni erőszakkal kapcsolatos intézkedések között kiemelten fontos az eljárások bizalmas jellegének figyelembevétele. A rendőrség fellépésének egységesebb protokollját egy kézikönyvvel kívánják támogatni, valamint fejleszteni kívánják a nemzetközi együttműködést. A nőekkel szembeni erőszak elleni hatékonyabb fellépésben minden a jogalkotásban és az igazságszolgáltatásban érintett szervnek nagy szerepe van, ezen a területen is jelentős szerepet kell szánni a képzésnek.

■ **PNR.** Az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak légi fuvarozók általi feldolgozásáról és az Egyesült Államok belbiztonsági minisztériuma (Department of Homeland Security; DHS) részére történő továbbításáról szóló megállapodást – annak egy későbbi időpontban történő megkötésére figyelemmel – 2007. július 23-án és 26-án aláírták. Az Európai Unió és Ausztrália közötti, az Európai Unióból származó utas-nyilvántartási adatállomány adatainak légi fuvarozók általi feldolgozásáról és az ausztrál vám- és határrendészeti részére történő továbbításáról szóló megállapodást – annak egy későbbi időpontban történő megkötésére figyelemmel – 2008. június 30-án írták alá. A liszaboni szerződés hatálybalépésével a megállapodások megkötéséről szóló tanácsi határozatokat, egyetértés kérése céljából továbbították az Európai Parlamentnek. A parlament felfüggesztette a szavazást, arra hivatkozva, hogy a megállapodások hatálybalépését különböző, elsősorban adatvédelmi aggályok miatt nem támogatja. Fontosnak tartja az Európai Parlament egy egységes európai megközelítés kialakítását, amely szerint egységes elvekhez kötötteen lehetne harma-

dik államokkal PNR-megállapodásokat kötni. Vonatkozik ez a harmadik már létező megállapodásra is, amely Kanadával kötött. A jelenlegi helyzet kialakulásához nagyban hozzájárult az európai PNR bukása. A bizottság 2007. november 17-én benyújtotta a tanácsnak az utas-nyilvántartási adatállomány bűnüldözési célú felhasználásáról szóló (akkor még) kerethatározati javaslatot, amelyet hosszas vita után sem sikerült elfogadni. A 2009. december 25-i Amszterdam–Detroit járatot érintő incidens után azonban néhány tagállam újra felhívta a figyelmet az EU PNR területén történő továbblépés szükségességére. A spanyol elnökség a bizottság részéről azt a választ kapta, hogy leghamarabb 2010 szeptemberére tudják elkészíteni a lisszaboni szerződésnek megfelelően benyújtandó új szövegjavaslatot.

■ **SWIFT.** A bizottság elfogadta az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok között a terrorizmus és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és az ezek elleni küzdelem céljából, a pénzügyi üzenetekben szereplő adatoknak az Egyesült Államok pénzügyminisztériuma rendelkezésére bocsátásáról szóló nemzetközi megállapodásra (SWIFT-megállapodás) vonatkozó tárgyalások megkezdésére irányuló felhatalmazást. A SWIFT-megállapodást és annak ideiglenes alkalmazását az Európai Parlament februárban elvetette, így a megállapodás újratárgyalására van szükség. A tárgyalások az amerikai féllel azután kezdődhetnek meg, hogy a tanács jóváhagyja a bizottság tárgyalási mandátumát.

■ **IRÁNYELVJAVASLAT AZ EMBERKERESKEDELEM ELLENI KÜZDELEM FOKOZÁSA CÉLJÁBÓL.** Az Európai Bizottság március 29-én mutatta be új irányelvjavaslatát, amely az emberkereskedelemmel szembeni küzdelem elleni fellépést a bűncselekményekre és a szankciókra vonatkozó nemzeti jogszabályok harmonizálásával, az áldozatok hatékonyabb védelmével és segítésével, valamint a megelőzés erősítésével fokozná. Továbbá az elkövetők ellen akkor is meg kellene indítani a büntetőeljárást, ha a bűncselekményt külföldön követték el. A szervezett bűnözés elleni küzdelemben használt eszközök ezen túl az emberkereskedelemmel összefüggő ügyekben is használhatók lennének.

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) becslései szerint legalább 2,45 millió ember végez kényszermunkát világszerte emberkereskedelem következményeként. Az emberkereskedelem áldozatainak többségét prostitúcióra (43%) vagy fizikaimunka-végzésre (32%) kényszerítik. Becslések szerint az Európai Unióba irányuló és az azon belüli emberkereskedelem évente több százezer embert érint.

Az emberkereskedelem hatékonyabb megelőzése érdekében a javaslat célul tűzi ki, hogy felhívja a lehetséges áldozatok figyelmét a veszélyekre, és hogy ösztönözze a hivatalos személyeket az emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyek fel-

EURÓPAI UNIÓ

---

derítésére és kezelésére. A javaslat szankciók alkalmazását tenné kötelezővé a tagállamok számára azon személyek ellen, akik tudatosan alkalmaznak emberkereskedelem áldozatává váló személyeket, illetve tőlük szolgáltatásokat vásárolnak.

Az intézkedések az unió intézményrendszerét is érintik: az Európai Bizottság hamarosan lépéseket tesz az unió „emberkereskedelem elleni koordinátor” kinevezése irányába annak érdekében, hogy az EU emberkereskedelem elleni politikáját átláthatóbbá, az állampolgárok számára láthatóbbá és egységesebbé tegye, egyebek között az alapvető okok kezelése, valamint a harmadik országokkal való együttműködés vonatkozásában.

Az új bizottsági javaslat egy 2009-es jogalkotási javaslaton alapul, amely a 2002 óta hatályban lévő szabályozás (a tanács 2002/629/IB kerethatározata) felváltását célozta, és amelyet most a lisszaboni szerződés hatálybalépése után a bizottságnak megfelelően át kellett dolgoznia.

■ **FONTOS LÉPÉS A KÖZÖS VÍZUMPOLITIKA TERÉN.** Április 5-től alkalmazandó a 2009 júniusában elfogadott uniósi vízumkódex, amely egységes dokumentumba foglalja a vízumügyekkel kapcsolatos határozatokra vonatkozó összes uniósi jogszabályi rendelkezést, a vízumok kiadásának feltételeire és eljárásaira vonatkozó közös szabályokat. A vízumkódex ezáltal növeli az átláthatóságot, jobbiztonságot teremt, és egyenlő elbírálást nyújt a vízumkérelmezők számára, miközben harmonizálja a közös vízumpolitikát alkalmazó schengeni államok szabályait és gyakorlatát.

Ehhez kapcsolódik az uniósi vízumkérelem új, egységes nyomtatványa is. A korábbi szabályokon túl további csoportok mentesülnek a vízumdíj megfizetése alól, és a 6 és 12 év közötti gyermekeknek csak 35 eurót kell fizetniük a vízumért (az általános díj 60 euró marad). Azon harmadik államok állampolgárainak, amelyekkel az Európai Unió vízumkönnyítési megállapodást kötött, továbbra is 35 euró vízumdíjat kell fizetniük.

A vízumkérelmek elutasítása esetére a vízumkódex a hatóság számára indokolási kötelezettséget ír elő, míg a kérelmezőnek fellebbezési jogosultságot kell adni.

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn